

Kjernejournal – veiledning ved unntak fra krav om samtykke for helsepersonell i sykehjem og hjemmetjenester

Når kan du som helsepersonell slå opp i pasientens kjernejournal uten å innhente samtykke fra pasienten?

Tilgang til kjernejournal

Line Danser [040980 49628]

Helsepersonell som yter helsehjelp kan gis tilgang til nødvendige og relevante opplysninger fra kjernejournal.

For å få tilgang til kjernejournal må du bekrefte at du får tilgang basert på et av følgende alternativer:

<h4>Samtykke</h4> <p>Pasienten har gitt sitt samtykke til at jeg kan gis tilgang til hans/hennes kjernejournal.</p> <p>Samtykke fra pasienten</p>	<h4>Unntak</h4> <p>Unntak fra krav om samtykke fordi jeg er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsepersonell i den akuttmedisinske kjede • Pasientens fastlege • Lege eller sykepleier i spesialisthelsetjenesten • Helsepersonell med legemiddelansvar i sykehjem eller hjemmesykepleien <p>Unntak for visse helsepersonellgrupper</p>	<h4>Akutt</h4> <p>Unntak fra krav om samtykke fordi en av følgende akuttsituasjoner foreligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alvorlig fare for pasientens liv. • Ikke tid til å innhente samtykke fra pasienten. • Pasienten er ikke i stand til å gi samtykke pga sin fysiske eller psykiske tilstand. <p>Unntak i AKUTTSITUASJON</p>
--	---	--

Avbryt

Juridisk bakgrunn

Pasientjournalloven § 13 hjemler etablering av nasjonal kjernejournal

Helsepersonell med tjenstlig behov ved ytelse av helsehjelp kan etter samtykke fra den registrerte gis tilgang til nødvendige og relevante helseopplysninger fra nasjonal kjernejournal. Med samtykke menes en frivillig, uttrykkelig og informert erklæring fra den registrerte om at han eller hun godtar at det gis slik tilgang. Når det er nødvendig for å yte forsvarlig helsehjelp, kan Kongen i statsråd i forskrift gjøre unntak fra kravet om samtykke ...

Kjernejournalforskriften § 7 beskriver unntak fra krav om samtykke for enkelte grupper helsepersonell

... når det er nødvendig for å yte forsvarlig helsehjelp til pasienten, kan fastlegen, helsepersonell med legemiddelansvar i sykehjem og i hjemmesykepleien, lege og sykepleier i spesialisthelsetjenesten, helsepersonell som har oppgaver knyttet til gjennomgang, vurdering eller samstemming av en pasients legemiddelbruk i spesialisthelsetjenesten og den akuttmedisinske kjeden, gis tilgang til helseopplysninger i den nasjonale kjernejournalen uten pasientens samtykke.

Logg

Helsepersonells oppslag i kjernejournal logges. Loggen er tilgjengelig for innbygger og-/eller pårørende med fullmakt på helsenorge.no. Loggen viser om kjernejournal er åpnet med samtykke eller på bakgrunn av unntak fra samtykke. Helsepersonells sikkerhet er ivaretatt gjennom at det er 7-dagers forsinkelse i digital visning av navnet til helsepersonell som har gjort oppslag i kjernejournal.

Unntak fra kravet om samtykke

Helsepersonell i sykehjem og hjemmetjenester som har oppgaver knyttet til en pasients legemiddelbruk, kan gis tilgang til helseopplysninger i pasientens kjernejournal, uten å måtte innhente samtykke fra pasienten.

I akutsituasjoner der det er alvorlig fare for pasientens liv, ikke tid til å innhente pasientens samtykke eller pasienten på grunn av sin fysiske eller psykiske tilstand ikke er i stand til å samtykke, er helsepersonell fritatt for samtykkekrav.

Helsepersonell i sykehjem

1. Sykehjemslege er unntatt samtykkekrav da han/hun alltid vil ha det øverste ansvaret knyttet til pasientens legemiddelbruk og vil derfor ikke få opp samtykkeplakater.
2. Virksomhetsleder/avdelingssykepleier har et overordnet ansvar for oppgaver knyttet til legemiddelhåndtering, istandgjøring og utlevering.
3. Klinisk farmasøyt har oppgaver knyttet til legemiddelsamstemming, legemiddelgjennomganger og legemiddelsamtaler.
4. Sykepleier/vernepleier har oppgaver knyttet til observasjoner/vurdering av virkning/bivirkning, dokumentasjon og rapportering til sykehjemslege.
5. Sykepleier/vernepleier har oppgaver knyttet til utlevering av personlig ordinerte legemidler etter liste, dosett eller multidose.
6. Sykepleier/vernepleier har oppgaver knyttet til vurdering og behov for "behov legemidler" etter prosedyre når sykehjemslege ikke er tilgjengelig.

Helsepersonell i hjemmetjenester

1. Avdelingsleder har et overordnet ansvar for oppgaver knyttet til legemiddelhåndtering, istandgjøring og utlevering.
2. Sykepleier/vernepleier/klinisk farmasøyt har oppgaver knyttet til legemiddelhåndtering der det foreligger et kommunalt vedtak om oppgaver knyttet til forberedelser og utlevering av personlig ordinerte legemidler etter liste, dosett eller multidose.
3. Sykepleier/vernepleier har oppgaver knyttet til observasjoner/vurdering av virkning/bivirkning, dokumentasjon og rapportering til fastlege.
4. Sykepleier/vernepleier har oppgaver knyttet til vurdering og behov for "behov legemidler" etter prosedyre.
5. Sykepleier/vernepleier hvor det ikke foreligger et vedtak om legemiddelhåndtering, men hvor helsepersonellet har indirekte oppgaver knyttet til legemiddelhåndtering. Eksempler kan være:
  - Helsepersonell har ved sårstell behov for å kjenne til om pasienten mottar blodfortynnende behandling eller står på smertestillende, fast eller ved behov.
  - Helsepersonell har ved mobilisering av pasienten behov for å kjenne til smertelindrende legemiddelbehandling før/etter mobilisering.
  - Helsepersonell har ved observasjon av virkning og mulige bivirkninger av legemidler behov for pasientens legemiddelinformasjon (og kritisk informasjon).

Oppsummering

Helsepersonell som har oppgaver knyttet til administrering, gjennomgang, samstemming og/eller vurdering (virkning/bivirkning) av en pasients legemiddelbruk, vil oppfylle vilkårene i forskriften og kan gjøre oppslag i pasientens kjernejournal uten samtykke fra pasienten. Ved unntak fra samtykkekrav gjelder dette all informasjon i kjernejournal hvis det foreligger tjenstlig behov, ikke begrenset til informasjon om legemidler.

Direkte oppgaver knyttet til pasientens legemiddelbruk kan være:

- Pasient i sykehjem
- Kommunalt vedtak om legemiddelhåndtering
- Akutte situasjoner

Indirekte oppgaver knyttet til pasientens legemiddelbruk kan være:

- Kliniske observasjoner - virkning og mulige bivirkninger av legemidler (legemidler, kritisk informasjon).
- Sårstell - behov for å kjenne til om pasienten mottar blodfortynnende behandling eller står på smertestillende
- Mobilisering – behov for å kjenne til smertelindrende legemiddelbehandling.